پیغام

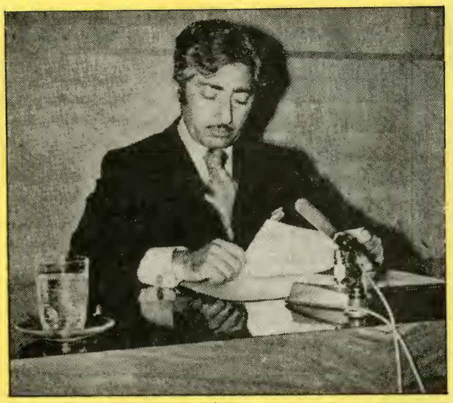

محمد موسی شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

ویناوال : محمّد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نـرم : پیغام
ویناوال : محمدموسی شفیق
سـریزه : الحاج ننګیال
خطاط : نورالدین هنریار
خپروونکی : فـرهنګ جهاد
نیټه : د ۱۳۶۷ لمریزکال دثورمیاشت

دفرهنګ جهاد بستی او بانکی پته
P. o Box No. : 1107
G. P. O
پشاور پاکستان
حساب بانکی : حبیب بانک 3014
میوه مندوی برانچ
پشاور پاکستان

بسم الله الرحمن الرحيم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام د شهید شفیق «دده په قول» د لالهانده او وارخطانو لمیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او ددوی دژوند دیوې تیاکلی دورې تأثرات او خاطرې.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم دزده کړې د دورې ادبي پانګه ده او د هغه مهال سرها یه چې شفیق د مصر او امریکې دلوړو تحصیلاتو ودوسته د سترو دولتي پوستونو له شا د هغې ارمان کړی او ویلي دي: «... که زه ددې اوس نه پیدې کم او کیف خبر وای ما به له هر یوکال نه په هماغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کې د ده او دری کلونه جوړ کړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمي دیوه شاعر، ادیب او لیکوال په صفت دومره نه پیژني. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کې سیاست ددوی هنر او فن ترڅپل سیوري لاندې داسې پټ کړ چې نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه ډیر لږ کسان خبر تیا لري په افغانستان کې چې هر فنان، لیکوال او ادیب سترو دولتي پوستونو او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بیا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړی چې بیا یې ډېر ځله څوک ځکنی آثار لولي او حال یې کوري. داکومان هم نشی کولی چې دادی د پرون هغه ستر کور لیکوال او ویناوال وی چې دی یې اثر مطالعه کوي.

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ځوا لیکوال هم ؤ ویناوال هم او صحافیان هم هغه د پرون لیکوال نه بریښي کوم چې په شرعیات. عرفان. قضا ادب. کهیځ. پیام حق. وړانګه او... خپرونو کې لیده کېدل.

دلته د مرحوم ماستر فضل کریم د «لیکوال مړ شو» لیکنه سری ته دکا نې کرسنه وبریښي. او زه خپله چې مرحوم شفیق څومره دیو شاعر، لیکوال او ادیب په صفت پېژنم دومره یې دوزیر او صدراعظم په نامه نه پېژنم، ځکه د ده لیکوالی او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاته. نن هم د شفیق فن ژوندی دی او سبا هم. د هغه وزارت او صدارت نور نه لیده کېږي خو «پیغام» او «عبقریان» به یې تر قیامته ژوندي وي او همدغه ورد دوی نور لیکنې او شعرونه هم.

د شفیق پیغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بیدارۍ د جرس حیثیت درلود نن هم هماغه تأثیر، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړ دی او هم وږ. دغه پیغام د څه مشخصو او موسمي حالاتو او شرایطو پیغام ندی. دا پیغام د پرون له پاره هم ؤ د نن هم دی او د سبا هم دغه پیغام تېر ختونه ستر کوته دروي او نږه یادونه راسپړي له نن هم خبری کوی او د راتلونکی بڼه هم ښیي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفيق پخپله ليکي:

«زما نوم محمد موسی شفيق دی پلار مې مولوي محمدابراهيم کاموي نومېږي. زموږ کورنۍ د ننګرهار ولايت دکامې په سيمه کې اوسېږي او يواوږد علمي تاريخ لري.

زه پخپله دکابل په ښارکې چېرته چې زما پلار ډېره موده کارکاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال دجوزا په پنځمه زيږېدلی يم.

زمارسمي تحصيلات په ابتدايي مرحله کې دکامې او کابل په مکتبونوکې بنه نيولی بيا وروسته د پلار په اراده او امر د ننګرهار ولايت دنجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته دکابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړاو مولوي ترې راووتلم، دمدرسې وروسته په شاهي دارالتحرير کې مقرر شوم او بيا وروسته د پوهنې وزارت لخوا مصرته د تحصيل لپاره ولېږل شوم او دهغه ځای نه د تحصيل دختم نه وروسته امريکې ته ولاړم.

زما د تحصيل درجه داده:

دبکلوريا معادله شهادتنامه دکابل له عربي دارالعلوم څخه، دليسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصر څخه ، په عدلي چارو کې د ماستري شهادتنامه له مصر څخه ، په مقايسوي حقوقو کې د ماستري شهادتنامه له امريکې څخه.

د مور ژبه مې پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګليسي هم لوستلې دي

زما په تربيه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پر و مثبتو افکارو ما کې تاثير کړی دی او ځينې هغه نظريات يې هم په ما تحميل شوي چې د خپلې زمانې د پاره هغه ته مفيد ښکاره کېدل مګر اوس د يو منفي - جريان شکل لري. زما پلار د هغه او ږد او حساس ماموريت له کبله چې د افغانستان په اوسنی او پخوانی دورو کې يې سرته رسولی د افغانستان په تاريخ کې د يو معين ذهنيت نمايندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مثبتو او ګټورو نظرياتو تاثيرات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځينو نوميالي او ادیبانو زما په تربيه کې برخه اخيستې ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د - مخصوصې يادونې وړ دی .

په مصر کې مې د ښاغلی « داوي » نه هم ډېره مستقيمه استفاده وکړه او د قاهرې ثقافتي محيط د رسمي تحصيل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زيات تأثير وکړ ، د امريکې سفر او اقامت د غربي ژوندانه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتيجه کې ما سره هم يو شمېر ثابت نظريات د ژوندانه په باب کې پيدا شول چې زه ورته خپله لاره وايم او د ډېر دوستان لرم چې موافقه ورسره نلري .

زما فعاليت د حقوقو او قوانينو په ساحه کې دی وظيفه مې د عدليې

په وزارت کې د قوانینو د لوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې د خاص بین المللي حقوقو او د مقایسوي حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم او کله کله مې ښځوا شعر هم وایه او اوس هم د شعر شیطان کله کله راپاندې پیښه کوي...*

شفیق لیکي: جرایدو او مجلاتو ته هم مقالې لیکم او کله کله مې ښخواهم شعر وایه او اوس هم راپاندې کله کله د شعر شیطان پیښه کوي. خوزه وایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د روند، مثالي او بنسټیز کارکړی دوی د لنډې کیسې لیکوالۍ په غښتنه کړې او د نویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن ډیرې ځلولې دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په ټول پوره او د چاپېریال د مسلط شرایطو او بڼې انځورګری او د ټولني د نیمګړتیاوو د سمون په لارکې د زړه کړې ور.

هغه وخت چې افسانې لا د هېواد په خپرونوکې غزوني نه وې کړې. په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې د لنډې کیسې او انقلابي شعر د کاروان جرس وغږاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختیا نو نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب د اوج موج او معراج پورې د رولی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هرارخیز کار کړی وُ چې د تخلیق او تحقیق په دواړو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* - اوسنی لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ښايي د شفيق او ځونورو کوټو په شمېر ليکوالو او اديبانو ځانګړنه وي چې په دواړو ژبو دري او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار را منځ ته کړي دي داسې چې لوستونکي دا نشي احساسولی چې دليکوال مورنۍ ژبه کومه ده.

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څو ګڼلولی نو دا توپير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې ښه وکښي او که دري.

دا د شفيق د هغه مهال ادبي فن پارې وي چې ده لا د ځوانۍ او تحصيل شپې تېرولې او سرې دا اتکل کولای شي چې وروسته به د دوی فن څومره پرمختګ او ارتقايي منزل وهلی وي. د دوی د ځوانۍ ليکنې له يوه ځانګړي ځواک او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي چې د دوی نبوغ، استعداد او ذوق په ښه توګه ترې څرګندېدای شي.

په دې ډول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې ايښي خو د کيفيت په لحاظ ډېره استادانه، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر مواد او د الهام او پيغام ازلي کې يې ډېرې مونډلی شي.

ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړې او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وی تللی دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د بډاينې ډېره لويه پانګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق د خپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ- د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانونو سره تړلی ؤ او د هغه د فن خښتې او مساله د ټولنې او چاپېریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراک او سترګور وینا وال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج اخوړاوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ- نظرېي څیرؤ او ژور.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده - د ولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشانی او بد حالی د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب، مظلوم، وږی بې کوره او کړېدلی هره ساندره - هر فریاد - هر درد او هر کړاو داسې محسوساوه لکه چې په ده خپله تېرېږي او دې ځان په بشپړه معنا د هغه په ځای کښي دا زما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او —

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسپړي يي .

هغه يواځې ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام او ولس د - ښېګړې و مين او ليواله ؤ پدغه مينه کې هغه د ټينګ د سربازی د جذبې غوښتونکی ؤ او ديوه بې خوده ليوني د سرښاره استغنا هيله من ، چي زخمي زړه يي له نورو پرهر ژلوسره په وينو کې نوهم ورنګېږي :

استغنا ديوه بې خوده ديوانه را
پاکيزه يوه د مينې کاشانه را
زخمي زړه مې لا په نورو وينو رنګ کړه
سربازی ديوه سرتېري پروا نه را

شفيق پدې ګروهمن ؤ چې د خپل ولس وېرجنه وضعه يې د مبارزې او يوه مثبت اوښتون له لارې بدليدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه د منصور د سربازی د ولولو او همت غوښتنه کوي :

درد او غم د محبت کې خوند سرور را
ډېره ځای په ارمانو د کوه طور را
چې د حق له پاره دار په ليمه ښکل کړم
هومره جوش د سربازی لکه منصور را

شفيق چې ګوري د هېواد ځوان توکم د غربي ماديت د توږې بلا کوي ته نژدې کېږي او ننني تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانيت په ګور تالان کړې اود ژوند فطري بنه يې بدله کړېده نوله هدې ځايه هغه د ترقي په لور په معنوی اساس ديون غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په شېر د چټک یون:

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
ژمونږ روح ته یو غیبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بیا منده ی د باد را

شفیق - زړه یواځې د توحید ځای بولي - نوري مینې او غوښتنې له زړه څخه لېري کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپېڅلی غواړي:

آئینه چې د جهان د ننداروشي
دا یو موټی درد مندزړه مې جام د جم را
د توحید لمبې مې سرې لره سینه کې
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفیق د شلم قرن د جاهلیت او وحشت په تیارو کې د حق د ځلنده مشال په رڼا کې د پرمختګ د منزل لار لټاکي که نه نو بیا به ټولنه یوه لار ورکې ټولنه وي له معنا او روحانیت څخه لرې او د مادیت په ژولنو کې ښکېل:

په ځیګر د درد او مینې سوی داغ را
سینه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دې تیاره سفر کې لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقیقت ښکلي څراغ را

له شفیق سره د خپل هېواد د پرمختګ او ترقي تلوسه وه او یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو بده چې څنګه یې هېواد د طبیعي خدای ورکړي و شتمنیو څه سرو بېرته پاته دی څکه خوهغه د دې ارمان څو چې هېواد یې څومره چې تر ژر ژر ژبری د بره تګ او ترقي منزل ته ورسېږي یې له همدې امله هغه په شپه کې د کال له منزل و هلو پېړه پله لارنه لیده:

دې تورتم کې لکه لمر هومره مشال را
د ېرو څکې لار وو پورې وصال را
قافلې نه وروسته کېږي ساعت کم دی
په شپه کې موږ ته توان د تلو د کال را

موږ څکې وویل چې شفیق چې هرڅه له خدایه غوښتل د ولس او هېواد له پاره یې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحیتونه یې د غه هدف ته وقف کړي وو حتی خپل ذوق او تمنا هم:

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حریت یې دې دنیا را
چې د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړي
هسې شاني شکلي ذوق وتمنا را

بل ځای لدي هم یو څکې ږدي او وایي:

سینه پاکه له وهمونو له وسواس را
سنه محیط کې مې آواز له انعکاس را
چې خدمت یې قوت ورکړي قام تېر ته
هغه مې هغه با ز واو هغه لاس را

شفیق چې پر خپل هېواد مسلط نا مطلوب شرایط کوري چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوری څنګه د ده وطن د بلا خولې او دبربادی کومې ته نږدې کړي نو لکه هر وطن دوست شاعر دی هم وځوربږي خوله د غه ډول کړاښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د ټولو پرګنو د ټینګ وحدت او همراړخیز تحرک غږ پورته کوي چې د راروان خطرناک سیلاب مخه ونیسی د هغه سره سیلاب مخه چې په ریښتیا هم تباکوونکی او ورانوونکی.

که وایو چې هم پدې شانې اوسېږو
نو په مړو او معدومو به شمېږو
راځئ هله چې لاسونه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کېږو

هغه له وطن سره د مینې او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د څرګونه دا ډول ترجماني کوي:

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قــران غواړو
اباد په سوله امنیت با ندې جهان غــواړو

د قام خادم چې وي هغه خلکو امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغــام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلی او پدې لارکې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتمي ګڼلي خو لدې سره دا وچې حوادث یې دارادې لوری نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه به نشي اراده مې حــاد ثوکې
راسره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي مخلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او د ظالم لاسونه هماغسې د مظلوم په وهلو تکولو شــــنه وګوري نو دا فرياد يې له خولې ووځي :

دا ټوميي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم اوکوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالــويږي
معلوميږي بې تاثيره مې فرياد دی.

شفيق د خپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پر خپلو تللو بد خواهانو او دښمنانو يې دروند او دار من غبرګون کوي، خپل تېر برم ورته يادوي او په شوموښتو نو پوري يې خاندي او ټوکې کوي :

دبستان کې د ايشيا چې زه استاد وم
تالوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تورشه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خدای نو په هدغه قـــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر ؤ هغه شعر او ادب د خوښتو خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحي وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پر ضرورت قائل ؤ - هغه ادب د ژوند، هدف او مرام له پاره پر اصل ګرو همن ؤ. هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اور لګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوربه ژوندون پوري کره چي نوي آزادي پکي
ورکه شاعري شه چي مسلک ورسره نه وي

هو ځکه مو وویل چي مرحوم شفیق دیوه شاعراو ادیب په توګه پیژنو نه د وزیر- سفیراو صدراعظم په نوم د شعرله مخي یي پیژنواو د فن په هنداره کي ورته ګورو د هغه شعراو فن په هنداره کي چي د دوی د ژوند دیوې تاریخي دوري ادبي یا ننداره او تاثرات ګڼلی شي او لکه څنګه چي څرګنده کړي شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی د پرګنو د زړونو غږ او د ضمیرآواز دی ټولني د مسلطو شرایطو منعکس کوونکی او د وخت نماینده - چي د شاعر د هغه میني او تلوسي ازانګه ښه تري څرګندیدای شي چي هغه یې د خپلي ټولني د نیمکړتیا وو د سمون او پرمختګ او سوکالی له پاره لري. هغه خپل فن د مقصدیت په زانګو او د اجتماع په غیږ کي رالوی کړی د هغه د شعر هر بیت له ظلم څخه د نفرت او د خاین په مقابل کي د کیني داوربخري ښندي او د مظلوم او بیوزلي په زخمونو پټي لګوي- ځکه خود هغه فن ابدي دی او تلپاتي د پرون هم د نن هم او د سبا هم. بي ځایه به نوي چي د هیواد د نامتو وینا وال قدرمن غمخور صیب د غه شعر را غبرګ کړم، چي محمد موسی شفیق یي د افغاني کوه طور موسی ګڼلی:

تیه شفیق یي تیه رفیق یي تیه موسی زمونږ د طوریي
نوم دي ځکه د زړه سره خوردزړونو په جهان شو *

---

*- وګړ لویه هنګامه د عبدالله غمخوراثر ۱۵۳-۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي صباح الدين کشککي په «دهٔ قانون اساسي» کې ليکي:
ما شفيق له هغه وخته پېژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسيزې په وروستيو کې د وارو خپلې زده کړې په بهرکې سرته رسولې وې او هېواد ته راستانه شوي وو. موږ د خپل هېواد د پرمختګ او سوکالۍ د پاره ګډې نظرې درلودې. او دوارو د هغو اصلاحاتو پلي کول چې بيا وروسته يې د پېرو برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړې شوه د هېواد د ترقي له پاره معقوله او سمه لاره ګڼله.

کله چې شفيق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د مياشتې په لومړيو کې له ما غوښتنه وکړه چې دده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور د وزير په توګه برخه واخلم ما دهغه دا غوښتنه په دوو شرطونو ومنله - په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نيول او د حکومت سره پيوسته د يوه تيم رامنځته کېدل چې د هغه په څنګ کې ما ته صلاحيت راکړې شي چې د هېواد په مطبوعاتو کې بنيادي بدلونونه رامنځته کړم.

د سلطنتي کورنۍ د غړو په منځ کې د شفيق پر خلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ما له هغه سره په صراحت کې يو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وويل چې زه هم له ستونزې سره خبر يم. د سلطنتي کورنۍ غړي په هېواد کې د رامنځته شوو پيښو نه خواشيني شوي وو او پوهېدل چې په هره بڼه به د قدرت واګې د دوی له لاسونو وځي. هغوی پخپله مخه کې د کلکي ارادې خاوند يو صدراعظم ليده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د مخنيوی په کدون يې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

د سلطنتي کورنۍ ځینې غړي او کینې لاسې له دغه بدلون څخه په ویره کې شول. هغوی پخپل ځنګ کې دیرې نوی دورې او پرېکنده او پاخه هوډ مشر تابه ړ منځته کېدل لیدل چې په ړاتلونکې کې یې د قدرت د لاسته راوړلو دپاره د هغوی پخوانۍ هیلې له منځه وړلې.

شفیق د سیاسي ګوندونو، د ولایتونو د جرګو او ښاروالیو د قانون په پلې کولو کې چې هغوی ته بنیادي ضرورت محسوسېده د پاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته د هغه حکومت په پام کې لرله چې د مظاهرو په ګډون د عامو غونډو د تنظیم قانون هم پلې کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹۶۵ کال کې د محمد یوسف د انتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی و هم تر بیاکتنې لاندې ونیول شو. یرازې هغه جریدو د خپرېدو حق درلود چې په یقیني، بشپړه او فعاله توګه یې د اساسي قانون ارزښتونه د هغه د هدف او متن په نظر کې نیولو په پام کې نیول.

د ملکي مامورینو قانون چې د هغه تصویب د ژبې پر مسئله - ځنډېدلی و تصویب شو او په هغه پورې اړوند اختلافونه په اریانو کې دول له منځه یوړل شول.

د دې دپاره چې د غیر حکومتي مطبوعاتو سره یې مرسته کړې وي د هغو ژمنو پر بنا چې د حکومت په کرښلاره کې یې بېښه نیولې وه اعلان کړه چې د حکومتي اعلانونو موسسه به د اونیزو جریدو په سلو کې د برش او د ورځپا ڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه د دولتي اعلانونو له لارې ورکوي. د دې پرې لیکلی صدراعظم شفیق وتوانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد ومطبوعاتو سره یو دول بنې اړیکی رامنځته کړي.

د شفیق په دوره کې له دیرافغانستان د خپلوخپرونو په لړکې پنځه وخته آذان پیل کړچې د هغې وروسته به د هیواد له نامتو عالمانو نه یوه تن د اسلام د سپیڅلی دین دارزښتونو په رڼا کې د هیواد د پرمختګ او سوکالی د پاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهر غلغله رستوران چې د حاجی یعقوب جامع جومات ته نږدې ؤ او د هغه نه د عیاشی او فحاشی دیوې اډې په توګه کتل کیده او چیتیده او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (مندوی صحنه) چې هغه هم د فحاشی د یوه مرکز بڼه غوره کړې ؤ وتړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هیوادو د ځینو سفارتونو او یو شمیر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښارکې د یوې کلیسا د ورانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت تر څنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنۍ او بهرنۍ سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې دده د حکومت او رژیم د واړو د له منځه تللو زمینه برابره کړه. پدې برخه کې دده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیکول ؤ. ده دغه تړون په هیواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د ځینو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه وو چې د ثور د بدمرغې کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو ځوانیولو رهبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت د ودانۍ په تر ځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یوه اونۍ بندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د همدې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ مه نېټه یې د شپې لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمېر نورو بندیانو سره دودانۍ نه وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل د رژیم کې د جنرالۍ رتبې ته ورسید او د دفاع وزارت د مرستیال څوکۍ یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم د ډلې د نورو لوړ غړو په څېر د خلقیانو لخوا بندي شوی و په جېل کې یې د نورو بندیانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوائي ډګر کې په تومانچه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو او له محبینا اکرو او بشکپلا کګرو څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیری لید او ستر همت ته پاتې وي شفیق په دې عقیده و چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلومتر مساحت او تقریباً ۱۵ ملیونی نفوس په سلوکې د ۲،۵ کلنۍ زیاتوالي په پام کې نیولو سره کولی شي چې دودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالي هیواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بېلا بېل قومونه او نژادونه د یوه داسې واحد ملت د منځته راوړلو مخه ونه نشي نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څو میاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي د یرې ناانډوله شورا سره په بریالی توګه کار وکړي. هغه اود – کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او ټینګار سره کار کاوه هغه هڅه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پېژندګلوی احساس منځته راولي.*

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «دسایس وجنایات روس در افغانستان»

---

* - د نهایات تفصیل له پاره وګورئ د هغه قانون اساسي اساسي... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ – ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه د اوضاع څارنه کوله او په سخته اندېښنه کې لوېدلي وو او د لارې ګودر د پیدا کولو په لټه کې وُ څکه دوی پوهېدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه، هوښیار او ځیرک او بانرژي حریف سره نشي کولی د دوکې، د اراو تهدید له لارې مخکې ولاړ شي ځکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هر څنګه وي بیايي شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړي خو دوی ونه توانیدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لوېدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو تو طیو او شیطانتونو له مخې دا رپیکو خبر پر تیا ته متوجه وُ ځکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاوندیو اسلامي هېوادو سره د روابطو له منځه دغه سړطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بلوڅترون وروسته شفیق لخبریالانو سره په مرکه د — افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو! موږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنډه او اسانه لار چې د روس د ګټو تضمین وکړي او د مستقیم تېري او تسلط لاروته برابره کاندي په لومړي قدم کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤخود خپل تېري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي.

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفيق نوښتونه او جدي کړنې د دې نږيري ورکاوه چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکي شي او د ښکېلاکګرو لومې به وشلېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمريز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ مليونو افغانيو په لګښت په پښتو درول کېږي چې د هغې د په کار لوېدو ني او ګټه اخيستنې سره د هېواد ګمې ارتياوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو، چې ۱۰ بېلابېلي فابريکې د ۲۳۰ مليونو افغانيو په لګښت جوړېږي چې د توليد، دکارګرانو له پاره دکار د پيدا ينې، پانګې اېښودنې او د ارتيا وړ پوره کېدنې او داخلي منابعو د په کار لوېدنې له مخې بې ځانګړی اقتصادي ارځښت درلود. د پوهنې په برخه کې هم ځانګړي پاملرنه تر سره کېده او ليدل کېدل چې د يولړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره و تړل شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسيس او د لوست د زده کړې د پروژو له نوی سره په علمي او عملي بڼه عيار ول په ډېره جدي بڼه او چټکتيا سره پرمخ بيول کېده.

د دغو پټو لوجدي او اغېزمنو هڅو جريان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختي، فقر، لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنيو طاقتونو د نفوذ د مخنيوي په لاره کې تر سره کېدل د مسکو د ويرې او غوسې اور نور هم ژبغرانده کړاو لدغه ويرې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ نه دغه پسته او توده مرۍ چې کلونه کلونه يې د هغې د ترلاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړې دشفيق د حکومت د نسکورېدو له پاره پر داؤد خان لاس وواهه او خپله ځغه يې پرانيستلې پرېښود. اوکرملين له خپلې مخې يوسترخنډ چې هغه ديوه پوه، هوښيار، مدبر او عامل حريف موجوديت له منځه يووړ»*

مرحوم شفيق د خپل صدارت د پرولږه موده کې وکولی شول چې د اسلام دښمنه عناصرو د فعاليتونو په وړاندې د يوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادينيت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعاليتونه بسيج کاندي.

ټول موقوته خپرونو ته لارښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامينو له پاره اختصاصي ځونه ولري د اداري فساد په تېره رشوت پر ضد د شفيق د حکومت هراړخيز فعاليتونه او د سلطنتي کورنۍ د ځينو خودسرو عناصرو مقابله د شفيق د جرئت او شهامت ښکارندوی ګڼل کېږي.

د ګهيځ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ لمريز کال د دلوې د لومړۍ نېټې په ګڼه کې ليکي:

«ښاغلی شفيق په خپله مطبوعاتي مرکه څرګنده کړې چې موږ د خلکو هيلې د اسلام د مقدس دين د اساساتو د پيروۍ په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقدسو اساتو سره د بې پروايي او ساتېرۍ له اړخه پيدا کېږي ما خپله حس کړی موږ به خپل ټول توان د دغه ټول سرغړونو د مخنيوي په لار کې په کار واچوو»

---

*- د زيات تفصيل له پاره وګورئ د سايس وجنايات روس در افغانستان - ډاکتر حقشناس ۲۲۲ – ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهیځ لیکي « د ښاغلي شفیق دغه څرګندوني زمونږ په نزد ځکه د تبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستي لسیزه کې د حکومت یوه مشرهم نه یوازې پدغه ډول صراحت د دغه ورسرغړونو په هکله نظر ندی څرګند کړی او دهغو د مخنیوی په لارکې یې د مسوولیت احساس ندی کړی بلکې غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروایي او ساتیري ګڼل کیږي دوی بې پروایي او دښمني نده ګڼلې او هغه یې د سیاسي ډلو ترمنځ یو ډول اختلاف ګڼلی همدارنګه هغوی د دغه ډول سرغړونو د مرتکبینو د اصلي څیرې له بربنډولو څخه ځانونه کوښنه کړی او دا جرئت یې نشو کولی چې د هغوی له څیرو پردې لیرې کړي او هغوی لکه څنګه چې دي ـ هغسې ټولنې ته وروښیي او د قانون منګولو ته یې وسپاري ».

کهیځ په پای کې لیکي: « موږ پداسې حال کې چې د ښاغلي صدراعظم شفیق د دغه احساس او درک هرکلی کوو زیاتوو چې زمونږ په عقیده ، د یوه صدراعظم تر ټولو ستره دنده پداسې شرایطو کې چې افغانستان د تاریخ له نازک پړاو څخه تیریږي داده چې اسلامي ارښتونو ته پاملرنه وکړي او د اسلام د مقدس دین د ښمنګرو او لاریښوونو په رڼا کې د ما دي پرمختګ په لارکې ګړندی قدمونه واخلي *

شفیق که طالب وُ که محصل ـ که د دولت مامورو او که په پوهنتون کې استاد ـ سفیر و او که وزیر او صدراعظم د هېواد د پرمختګ او له هېواد څخه د ځپښا ګکرو د لاس په لنډوون او د نړیوال استکبار د توطیئو او مانورو څخه د هېواد د ژغورنې او په خپلو پښو درېدنې هیله او احساس یې په زړه کې

* ـ کهیځ اسلامي جریده د ۱۳۵۱ هـ ش د دلوې د لومړۍ نېټې ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غورځنګونه وهل هغه د هېواد د پرمختګ سخت لېوال وُچې د ده د دغه ميني
او احساس څرګند د دوی له ليکنو او شعرونو او شپه او ورځ کار او عمراني
پلانونو او موقف له مخې ښه ترا لګېدی شي .

خوځنګه چې نړيخور ښکېلاک د دغه دول هستيو په دښمني او له
له منځه وړنه کې په هيڅ دول وحشت او شيطانت د ربغه نکوي او دغه
دول کسان تر ټولو لومړي له مخې ليرې کوي . او دخپلو استعماري
ناولو اهدافو په لارکې يې سترخنډ بولي ځکه خويې په دښمنۍ کې
په هيڅ دول جرم او دسيسه صرفه نکوي نو خپلي خبرې د شهيد
شفيق په دغه وينا پای ته رسوم چې هغه د صدارت په وخت کې د –
هلمند داوبو د تړون په هکله د توضيحاتو په لړکې کړي وه :

زه د افغانانو په فطري د را يت بشپړ عقيده لرم او نن يوځل بيا د
دغه د رايت له مخې حساب او پر هغه تکيه کوم هغه څه چې زموږ په
توان او سنجش کې وو هغه مو د هېواد د مصلحت او ګټو د تامين په غرض
تر سره کړل د دغه مصلحت او منفعت وروستی تشخيص د افغانستان
د شورا په واک کې چې د خلکو د ارادې ښکارندوی ده ځای لري . که زموږ
کړنې يې سمې وګڼلې زه او زما ملګري به ښکمرغه وي چې هېواد ته د خدمت
مصدر ګرځېدلي دي او که زموږ په کار او سنجش کې تېروتنه وه موږ
بيا هم زموږ ښکمرغي ده چې د دولت اساسي قانون پرېښبوده چې د
يوه حکومت تېروتنه پرنغښتی او وراتلونکی تو کم وتپيلې شي .

لوی او توانا خدای دې چې کړدې چارې او کارونه د هغه په لاس کې
دي زموږ ها نداغيزمن وګرځوي او د هېواد او خلکو ملي او مستقلو ګي*

*- وګ: جبهه ملي جريده د ۱۳۵۱ هش د کب د ۲۴ نېټې ګڼه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

*   *   *

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده و دردی راکه از نگاه بازي کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وماسعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد . *

ویکی گهیخ جریده د شفیق د مصاحبې يوه برخه .

د ۱۳۵۱ لمریزکال د دلوې دلومړی نېټې گڼه

الحاج ننګیال

د ۱۳٦۷ لمریزکال د وری ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د سرخبرې

دا شعرونه هغه وخت ویل شوي چې ما په دارالعلوم کې دیوې — مجهولې آینده خواته زړه اونازړه په وېره وېره خاپوړې کولې. د هغې نه وروسته زما په شروندکې ډېر تحولات پېښ شول. د هغې آینده ډېر برخه «اوس» شوه او که زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به د هغې کال نه په هماغه تنګ «ترېواوتېه تیاره دارالعلوم کې دوه اودرې کلونه جوړ کړې وای.

د طالبانو په دنیا کې دې خورو ورواند ښبنو زما د ځوانۍ د ما شوم توب په دوره کې د الفاظو جامې اغوستې دي او واقعاً ما ته دغسې ښکاره کېږي لکه یو ماشوم چې د تېپې تیارې دنیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د موږ د کېدې د تیارې نه کمه نه وه.

خو د دارالعلوم د نیا یوه نښه هم لرله چې یوه نادره شان خودي ورسره

ملګري وه او یو داش وچي او مې خښتې یې پخولې. د سرې نه به یې هغسې شکاک جوړولو چي دیکارت به یې په هدیره کې په خپله خبره پښېمانه کړ. د دارالعلوم دغې میږې ته ګله زه د هغې او سپنې نظرکوم کومه چي په سندان باندې بې رحمه تکول شوې وي. که په او سپنه کې پوره متره نه وي پوټې پوټې شي او چې رښتیا ټي اوسپنه وي هغه وغځېږي، بیا نو خوښه د اینګرده چي څه شي تري جوړوي.

زه چي اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنیا د دې ټولو نکونو نښې پکې شته مګر وړه وړه هغه تاثرات او انفعالات هم را ټول شویدي کوم چي زما طبیعت په هغه دوره کې د آئینې غوندې دیو او بل ځای نه بې ځانه او بې غلبله سره را خیستي دي.

کابل راډیو ته چه دا پا ټې د چاپ د پاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم. د هغې ځای نه ما ډیرو آشنایانو ته اسرې وکړې چي د چاپ کار ته یې پام وکړي او ځینو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صدیق الله رښتین چي هغه وخت د پښتو ټولنې رئیس وخواري هم وکړه.

خوشاله چي زه له امریکې نه راوګرځېدم هرڅه تري تم شوي وو او په ډیر شوا خون مې یو څو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چي د کوم بد قسمته ماشین کار دغرمې دوړې یې شلور ګاله په خپل تحرک کې تاو ده کړې ساتلې وه.

او س ځینې دوستان مخصوصاً ښاغلی حبیب نوابي بیا بیا راته وائي چي دا پاڼې یې ضرور سره یو ځای شي زه د دوی د اخبر منسم خو دا بلیې نشم منلی چي زه په دې شعرونو کې دنن په رڼا کې کوټې ووهم. دی یو څو نظمونو زما د ژوندانه دیوې معینې دورې تاثرات او خاطرې چې پلې غیږې کې امانتې ساتلې او زه د دغه امانت خیانت ته هیڅکله تیار نه یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه دکار او فعالیت د تود و هنګامو په شا و خوا کې د کوشش او مجاهدې د جذباتو د تازه کولو او د سرور او ارادو او احساساتو د پخلا کولو د پاره یوازینۍ وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او ګداز، درد او جفا او د حسن او جمال د انداز د تمثیل د پاره د شعر او شاعرۍ تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې د روند مګر خوند و ریار په خوراد لچسپي او علاقمندۍ په خپلو اوږو اخیستې او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده. د عقل او فکر په جولانګاه کې د خیال ترورو پروازونو زما د سینې په نغرۍ کې د یو ویده خوبولن نه یو څو وار خطا بخرې راوالوزول او د «پیغام» په نامه یې د پښتو ادبي ګلشن د پیغمخو ګلونو بلبلانو ته په مینه وروړاندې کړل.

دا سندرې چې د یو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غورتارونو په تال - چې هغه د یو سرشار او تپیدونکي ذوق په تېره شاباز ترنګېدلې - ویلې شوې دي زما غونډې د یو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما اوښکې، د ضمیر آواز او د خیال ګلونه دي.

لکه څنګه چې شعر او شاعري د حسن او جمال او د قدرت د رنګین تکوین

سره غاړه غړې ده نو ځکه شعر او ادب و ېچ په وچه یوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال د ادب او شاعرۍ سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې د عصر، حیات او محیط د القائي مضامینو یاد ملي او اجتماعي احساساتو نه پرته د شعر او ادب د حقیقي دوستانو او د حسن او جمال د هوا خواهانو د خوښ طبعۍ د پاره د مینې او محبت یا په بل عبارت د عشقي او تغزلي اشعارو چاشنی هم تیاره شوېده.

بنا پر دې نو د جمال منکرین، یا هغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی او شعر او شاعري د ژوند د پاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي د مطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هر حال، زه دا د خپل نا قلاره زړه نا زولي ارمانونه او د سوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې ږدم او په تمه یم چې دا ګرمې او دیو عالم سوز او ساز د جهان نه راغلي نارې سورې به زما د لالهانده او وارخطا خُلمیتوب د یو رنګین سوغات په نامه ومنئ او زما د امیداو ارادې په کالبوت کې به د حوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دارالعلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ماله غیږ د محبت کې بنکلې ژوند را

ژوندکې د جست او خیز لکه سپند را

بوالهوس يې چې لري په عیش ونوش کې

د عمل سپینو خولو کې هغه خوند را

(۲)

استغناء دیوبیخوده دیوانه را

پاکیزه یوه د مینې کاشانه را

زخمي زړه مې لاپه نوره وینو رنګ کړه

سربازي دیو سرتیري پروانه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

سرمنزل د ارمانو نو انقلاب را

د ښروندون د مشکلاتو سره تاب را

د مستانو غونډې رندې آموخته کړه

سرنوشت مې باب د مینې د کتاب را

(٤)

افتخار د محبت په ښکلی تاج را

سمندر نه اور د مینې کې خراج را

په ښکلي او په ماڼۍ مې لارې تو کړې

ته غنا د زړه اتوم په احتیاج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

په زړه کور کې مې د مینې مشال بل کړه

لیونی غوندې سرخوده طبیعت را

د ثریا نه چې تر عرشه پکې ځای شي

د هدف په دایره کې هاوسعت را

PROPERTY OF ACKU

٦

درد و غم د محبت کې خوند سرور را

دېره ځای دار مانو په کوه طور را

چې د حق د پاره دار په لیمو شکل کړم

هومره جوش د سربازی لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ماله ثروند د طوفانی غوندې جهاز را
خاص یو تا ته مې ملا تېته د نیاز را

ستا د نهو آسمانو پردې چې وشلوم
هومره زور، قوت د مینې د پرواز را

۸

د تاثیر نه ډک یو تود او ګرم آه را
د زړه کورمې د دردونو منزلګاه را

کړه سپور مې غوندې درنه کره مې پورته
هسې نه چې په خفت عروج د ګاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کړو

زمونږ روح ته یو غیبي غونډي امداد را

معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه

د منزل په لوري بیا منده د باد را

(۱۰)

آئینه چې د جهان د ننداره وشي

دا یو موټی دردمند زړه مې جام جم را

د توحید لمبې مې سرې لړو سینه کې

د بوتانو نه خالي د زړه حرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرولمبو کې سمندر غوندې آرام را

په خپل لاس مو نږ له د خپل فکر زمام را

چې ورږمه د حرکت او ژوند پکې وی

د سحر د باد په خوله هغه پیغام را

۱۲

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

د هدف بام ته د لوړ همت زینه را

ورانه مینه مې په مینه ښایسته کړه

د پاک عشق په سرولمبو سوی سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

په ځيګرد درد او مينې سوی داغ را

سينه ته وله د معنی د ګلو باغ را

دې تياره سفر کې لار رانه ورکيږي

ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

۱٤

يو مواجه طبيعت لکه درياب را

د ياري غوندي ته پوښه اضطراب را

بېنوا سره باران په کريوان وکړم

هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

ترقع نه خدایه طبع بېگانه را

دزړه کور د پاکې مینې کاشانه را

قناعت او استغنا، مې په نصیب کړه

دا نه غواړم د شاهانو سامانه را

۱٦

زولنې دا ندېښنو راته پرتې دي

یو طوفان د پاکې مینې د جنون را

چې سره خوا مې پرې باسي په خمودکي

دي نه شپې د درد و غم په مېږتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولنې ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبو کې ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه دزړه ته مې آسمانه لویه لار را

۱۸

دڅروندو په صف مې شمیر کړه که دانوې
دنیمګړې څروند عوض کې پوره مرګ را

زه به خوله د شکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له دڅروندون مې ساز وبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

چې راحت پکې دقوم او جمعیت وي

ماله فخر دا زمینست په دې کړاو را

چې سکه دې دا فلاس زما په نوم کړ

نو په زړه د محبت کا نه جړاو را

۲۰

په سینه کې یو د مینې مست طوفان را

دیقین په رڼا محو تور ګمان را

په زړو قصو مې زړه ستړي ستومان شو

نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۱)

قربانې چې سرنامه د کوم اثر وي

مدرسه کې درس د دغسې مضمون را

تماشې له یې چې ښکلي پردې پرېږدي

زولنې په پښو د مینې د مجنون را

(۲۲)

په لمبه د عشق پتنګ هومره ګداز را

زړه محفل د محبت د سوز و ساز را

که مې شمېرې په تکیه د مفلسانو

په دولت د محبت راله اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)

خمخانه د محبت کې بیباکي را

په یوه جرعه د میو بېواکي را

چې کړي دې د "تکلیف" کره را په غاره

نو د نور وله قیودو خلاصي را

(۲۴)

ناقلاره رنځ د میني له دوا را

د وصال په مستانه میو شفا را

د شین خال غوندي به پښي په تندي نه بدم

افتخار د پا بوسي لکه حنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۵)

دیارانو سره مینه په اخلاص را

دګوهر و پسې هڅه دغواص را

چې د مینې د خوزند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنګ غوندې رقاص را

(۲٦)

چې منې يې نازنیاز هغه دلبر را

نغرې سینه د مینې د شرر را

موجودیت مې حق دیاره ټول فدا کړه

تیرو غشو د جفا له سینه سپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

دسحرچوپه چوپیاکې غریب ووې:

ماله ربه دخپل مرګ اوږوندونواک را

دادظلم اودستم دنیا دې واخله

ناولتیاد «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

دزاهد سره په نغلومیوویش را

مفکوره دقام دخیرراله همیش را

سبه مې ورسوه قوم اوجمعیت ته

نه لرم غوندې ککرپه زهرونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتـم له لكه نمر هومره مشال زا

دېرو مخكې لارو وپورې وصال را

قافلې نه وړ وسته كيږ و ساعت كم دی

په شيبه كې مونږ له توان د تلو د كال را

۳۰

فرعونان مو په سر ښنې بږ دي محوه كيږ و

د جګړې تاب و توان پخپل الطاف را

دانسان له وينو غوښو نه غذا خوري

ته نجات له هومره جور و اعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۱)

دملي او دقومي خدمت په لار کې

داغراضو، شخصیاتو احساس تېپ را

دا نزل د میخانې ساقي دردمند ته

پیالې د درد نه ډکې نبي او چپ را

(۳۲)

د پتنګ غونډې د شمعې نه طواف را

دې تیاره کې ته یو نوی انکشاف را

«امتیاز» په عدل تندرې چې لویږي

ته بیا د مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق اومینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دا بده پورې سور شړوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یو رمق را

۳٤

دخزان په ویره کډوبوتو ووې

روح راپود پسرلی کړه نوی ژواک را

دآزادوملتو د سیرغونـدې

مخ په پورته مونږ له هم ځانه چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

ماویستلي ده توبه د تشد د نه

په سره سینه ددي وطن اصلاح را

وزګارنه شو دګوندی نه ارتقا ته

خوار ښبنتون له دي خوار یونه فلاح را

۳٦

آبرومند مي که ساتي زما خاونده

غني زړه اومړه سوله د قانع را

دجګړي د شړوند کړمي مي کمه مه کړي

یو مشکل چي ورکومه بل مانع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

حذر به له بېځایه احتیاط را
اقتدار مې دخواهش په انضباط را

د ثروندون د جنګ جګړو پېښاوخواکې
یو ساعت هم د پیمخواختلاط را

۳۸

ستا دنیا کې بس د مینې عالي اوج را
ښار د زړه مې ډک د خیراو درد په فوج را

ابا سیند د زماني یم لاهو کړي
د مستی او شور نه ډک ثروندون د موج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

انزواء او رهبانیت نه مې وساته
دعمل په ښرخ مې تاو دښروند ارت را

چې صحنه د اجتماع واړه توده کړي
هسې ګرم و جذبوله سینه بت را

٤٠

چې لري یې بلبلان دګل په ساز کې
پروانه غوندې په سوز کې ها سرور را

چې وزګار شم پیروی د خپل مسلک ته
خواري ښېتې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤١)

نورمي هرڅه درته پرېښوده خاونده

آزادي او درد او مينه د جمال را

داشنا په غېږ کې پروت يمه لوبېږم

حقيقت تعبير د غه خوب او خيال را

(٤٢)

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را

آزادي او حريت په دې دنيا را

چې د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړم

هسې شاني ښکلي ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٣

په ټولې دریاکارومې که شمېرې
دغې دېراو بتخانې پورې الحاق را

جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
د وفا توفیق په عهد د میثاق را

٤٤

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
ښه، محیط کې مې آواز له انعکاس را

چې خدمت یې قوت وکړې قام، تېر ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٥

سمه لار لویه په لوري د مرا د را

داویده پښتون چې ویښ کړې ها فریادرا

چې مې عزم ته دغره ویستل هیڅ نه وي

د کوشش جذبې مې ویښې د فرهـا درا

٤٦

په لاس مونږ له د قومي ترقي جـړ را

د بشـر د خانانو چراغ مـــــړ را

څوک چې غواړي: آزادي امن دې نه وي

د هغـوی زوال نصیب، رنګونه خـړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٧

یوسر شاره طبیعت لکه مینوش را
حق د پاره مال وسر دور کړی جوش را
داحساس لمبې مې سرې لره سینه کې
لمبیدلی یم د ئ درد کې عقل و هوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات

دفطرت د ښکلي ساز هغه نغمه یې

په فریاد دي چې ماحول راویښ وي

د ژوند سینه کې ها د شور او نوز زخمه یې

دلعل بڅري

ستا په مخ سپينې خولې چې وي راماتې

ښکاریدي لکه دلعل د بڅرو

ما پرې شونډې چې راټولې کړې شوه دکه

لکه ستا غونډې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هیڅ نه وی لیدلی

دا دستا په مرګ حساب ژوندون افغانه

نه شرمیږې ټول قومونه سره یو شول

ته شکیدلی تنې پروت یې پریشانه

اخطار

که دایو چې هم په دې شانې اوسیږو

نو په مړواو معدومو به شمیږو

راځئ هلئ چې لاسونه سره ورکړو

ګوری دا سیلاب (؟) چې راغی لاهو کیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مړاوي سترګي چي راوا ړوي خماري
جوړوي مي په جهان دزړه کي لاړي
په اعجاز دي لمبولی دا کاته دی
چي په شته مي زلزلي کړي راد وڅاري

ماشوم توب

هم هغي نشاط پسي مي سترګي اوړي
چي مي ؤ دزړه سره په ګهـــواره کي
تبسم مي روح نواز په شونډو ښکلؤ
هرسبق مي ؤدميني سيپاره کـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی

که کوم ساز دی چې نری نری غږېږي

بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي

یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډېږي

احساسات

بله لاره نه وه که ده زندان کې

ستا په یاد ستړګې داوښکو وینو ډنډ کړم

زړه مې وایي چې دا ټولې پردې وشلوم

په طغیان د احساساتو ځان درلنډ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلا

دژوندون د سترګي توب سره په خوا کي
یو مرکز د قلاري او دلاسا شته

دعمل جذبي که غړندی په کارشي
تازه ګی او طراوت لره ښکلا شته

هوطنانو ته

پاکي کړي لاري د خپل قوم خادمانو لره
دوفالاس ورکړي د صدق خاوندانو لره

دنوی عصر نیرنګونو بل افسون راوړی
سترګي په برید پرانیتی ښایی افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواه ته

دملګرتوب لاره پیدا کړه د دوستانو سره
په یو مسلک باندې راغونډ شه اشنایانو سره
اشنائي د ملګرتوب مفهوم یو نه دی ځکه
د دوی په منځ کې تفاوت شته هوښیارانو سره

د سترګو لوبې

د سپوږمۍ د سپینو وړانګو په دولۍ کې
غلې غلې د پردې لاندې موسکیږي
په غلا غلا کاته کوې وار خطا ګورې
دا د چا سره په سترګو کې لوبیږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه آرزو

هغو ترو کې له بدو ستړکو لرې
دواړه نا ست وی دیو شرند خوړ په غاړه

چې په بل کې محویت هومره بېخود کړي
رانه هېر شوی دا مادی کائنات واړه

خدای ته

څومره پاک او سپین کتاب دې رالیږلی
سعادت دې دانسان په کې لیکلی

خوارمان دی دتاویل، تقلید آفاتو
رانه ورک کړو په حاشیو کې غلی غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتیاز» دښمن دحق دی
داچې کرځي اورمېږ جګ او شمله شخه
یم لوی شوی خېل خانه دابراهیم کې
لا به خوا په دې نمرود باندې کړم یخه

ښکلې یار ته

کائنات دې په رڼا دمخ رڼا دی
ستا په غېږ کې جوړ دې دنیا ارم دی
تبسم دې زلزله د تن په ښارده
ستا په موسکو موسکو شونډو مې قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو کنېدمه
دامید رڼا مې ولیده رڼویا کښې

قلاري مې په زړه راغله دلاسا شوم
څومره خوند دی په آرزو او تمنا کښې

امید

دا بې غاري سینه چې کوري مینه داده
په طوفان یې دحیات کشتۍ لاهو ده

دلته لوبې په سر، تاج او ننګ ونام شي
عاشقي په شاهي نه کېږي محموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې د اغیارو نه خالي کړو

کله ما هم د نسیم په خوله در بلله

ستا په شونډو مې وخوله د شپې په غېږ کې

او ډېوه د محبت وې را ته بله

د حیا خولې

د اشبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي

که په مخ دې د حیا خولې راماتې

چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري

رب دې کړي د بوالهوس د مرګه پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت کرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه
که موسکی یکې پیمخی خوبان نه وی

په ښوندون به د جمود سره تیاره وی
که کرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلی شان لیلی د سعادت ده
چې پلوی یې په مغرب کې نیمکخو دی

یوی د زلفو یې نسیم دلته راوړی
بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخودي

د پسرلي په دې رنګينو هنګامو کې
د تنکو تنکو ګلونو په وږمو کې

دا د چاغېږې ته ورغلم چې ځان مې
رانه ورک شو د يو مست حسن جلوو کې

تمنا

د اسمان انګړ کې شي چې د يو ې بلې
ما دې خوا ته په خندا خندا در بلې

زه د ستا او ته د شپې غېږ کې او دې
زما هر خواهش ته وايي : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زارشم سرپه پورته کړه یو ځلي
په اشناجامو کې ورک یې ستا پیغام کړو

په اسانه په کې ساو یستل محال دی
هومره تنګ یې ستا هغه پراخ نظام کړو

غلیم ته

دبستان کې دا یشیا چې زه استا د وم
تالوستله هغه وخت کې سیپاره

مخ دې تورشه اوس زما د سر دعوه کړې
ته او خدای نر په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم

مادمینې محبت په لاړ ولوندکړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته

ما په هسې بې نظروستړګوړوندکړه

انتخاب

په شنو سترو د سپین غره کې چې آبشاردی

دهغې په غاړه وی له ما شوم تو به

لیونی روح مې یوازې وې هرڅه نه

بې له مینې، ازادی او نسکلیتو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو دېوتل په منځ کې دواړه

غېږ په غېږ وو خوله په خوله، غاړه په غاړه

ونسیم دي ثناخوان په ګونګه ژبه

او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ د پلوشو د سورې لاندې

په مکیز مکیز موسکی شی راسره خاندې

تسلي دې په خاموشو کتو را کړه

دواړه شونډې دې په مینه کړې راوړاندې

پښتون ته

دهاتي غوږ کي اوده يي بي انصافه
خلک کړځي داسمان په کنارو کښي
ته لاوايي الف بي دتربګنيو
دنفاق او جهالت په سيپارو کښي

شکوه

دي دنيا کي چي هر څه زموږ نه دي
واک د بل ثروت د بل او کاردبل دي
مال زموږ ملک زموږ خواري موږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپینو وریځو کې ښکاریږي
چې رنګي رنګي په مخ یې راخوره ده
که سپین مخ دي دیو سپین نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پورې مسخره ده؟!

تو ده غیږ

د دنیاله کیر وداره وم ستومانه
زه بېخوده ویروم چاله دې جهانه؟
دا تو ده غیږه د چاوه چا په مینه
دا پاسته لاسونه کره چا پېر زمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم توب

څه وړي وړي چې د لیونتوب دی
چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړیږي

یو صورت دیوې شوره بیخودی دی
سرشاري او بیغمی کې چې موسکیږي

شباب

لیونی غوندې یو خوب دی بې تعبیره
اضطراب دی او که تندر په سکون دی

په مستی پکې غور ځنګ کړي په موجونو
آ طوفان د بیخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینایي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوشې
چې يې نه لیده که هر څوړه به وا شوې
داچې اوس په پټو سترګو هم لیدل کړي
ستا په مینه کې قسم دی چې بینا شوي

فریاد

داتومبي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صیاد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالوېږي
معلومیږي بې تاثیره مې فریاد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیر اواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه برېښنا یمه
خاندمه ، ځلېږمه ، بې خرې سپین سبا یمه

زړه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
اوسم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه

راځه په جذبو شي طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې دنیا ته راشمه

پروت یم په سینه کې د امید او د ارمان په شان
زه تورته د صدق یم ، بې رڼا یم د وجدان په شان

پاک چې وي د وریځو نه د عرش نشین آسمان په شان
برق یم د یقین غورنده یم او نه یم د ګمان په شان

غږ په ګوا هانو کوم هاتفي آواز غوړنده ی
لاولرم د غیب سره موجود یم دیو راز غورندی

پاکه تکه سپینه صیقل شوی آئینه یمه
سیند د صراحت کې لاهو شوی سفینه یمه

بام د مراد ونوته په لنده لار زینه یمه
تږ و لارو وته د چولي د منځ چینه یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخلم الهامونه له قدسیانو له ملکه ځنی
چه لم د پښتنګ غوندې د شمعې د مسلک ځنی
نه د زړه پردو کې د احساس غوندې لوېږمه
تاته سترګوره او ره که غوندې ځلېږمه
زړه چې روند او کوڼ شي نو بیا هیڅ نه معلومېږمه
څه تدبیر خونیم چې تېرووم خطا کېږمه

ځانله چې وجدان شي قیمتي دی مصلحت زما
نه کوري ظاهر ته قوانین د شریعت زما
وران یم ارتجاع سره، دغه د نه نفرت کوم
پاکه مې القاء ده د بشریت د خپا نت کوم
پاکې یې ساتم د آرزوګانو حفاظت کوم
زه ناري انسان ته د وحدت د امنیت کوم
نه منم ظلم، رحم! رحم دی آواز زما
لار د زړه پردو کې کړي آهنګ د بشکلي ساز زما

غوارمه انسان نه چې د درد و غم اشنا دې وي
زه غلامي نه منم آزاده دا دنیا دې وي
بدې مې تیاره شي رڼا یې د سپین سبا دې وي
محو دې رجعت شي که څه وي نو ارتقا دې وي
هره کالبود د ژوند له نوې ساه د حرکت غوارم
تېر دا فسانو نیم د نوې ژوند نهضت غوارم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د شرف غواړم د ننګ او د وطن طرفدار یمه
خوب نه یم عادت نه دی د شپې ورځې بیدار یمه
نه یم په تقلید کې هوا خواه د ابتکار یمه
ایکې د وجدان سره روان په یوه لار یمه

سوزم خوشحالېږمه په قیام د سپین پېښان
نور وېته نشته خواحساس مې وي نه خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بېړۍ پنا بیایم
تا ته د نن درس کې نوی فکر د سبا بنایم
تا د حال په ژبه، تحوله، په رښتیا ستایم
زه د شلم عصر د انسان په نامه دا وایم

تېر شه دا توم نه خو نه جهان د امنیت کړه ساز
بېرته کړه د زړه غوږ نه، واوره د ضمیر آواز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی ؟

دومره فریب په سپین ښادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې ښاره د دفتر څه معنی

که مفکوره د خیرخواهۍ وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور د لر او بر څه معنی

د زړه انګر چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
دا سې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی

کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړ لو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی

خدای چې بینا سترګې درکړې دي او دید شته پکې
بیا غور ځېدل نو له کړنګه له کمر څه معنی

په لوخړ پوخ و د آشنا سره د شپې په غېږ کې
چې زه مور نه یم سپینې سترګې د سحر څه معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژیړ ګل !

«ته چې هسې بنایسته یې ژیړه ګله
ځکه تا په ځان شیدا کړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نشې په باغ پیره داری کړې
دلته نه راځې خودې له دې ګبله

کومه غوټه دې دمینې ورایله کړه
سرګوشې دې چې بلبل سره کوله ؟

دادې رنګ دکوم مین د مخ اخیستی
چې دژوندپانه دې دومره ژیړه شوله ؟

دلبرې کړې دبیدلو په جامه کې
دادې څه پرده په مخ وغوړوله

اوریده مې چې تاوې په ګونګه ژبه :
سترګې ووینځه لیلی له تغافله

ګوره تیر ویستې ظاهر د سرو ګلونو
خساره دې سراسر وکړه ګاګله

شاوخوا درنه چاپیره ګلان سره دی
ته یې ژیړ د مسافر و غوندې څه له ؟

نه پوهیږم چې د دې باغیچې ګل یې
که زما غوندې راغلی له کابله

حدیقة الاندلس - قاهره
داپریل ٤ - ۱۳۵۳

(۱) خوشال بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سر ېژوندون او په امان د تحول ځني
کله تر بڅني چي د فلک ورسره نه وي

ځان دي بچمنو کړي په قوت باندي که ژوند غواړي
نه دي ځي مورچي له چي توپک ورسره نه وي

دلته دي زمونږه په خانانو ملکا نوکـــــــي
داسي سري کوم دی چي کوتک ورسره نه وي

خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زمونږ ملا
خو که زولني د وهم و شک ورســـــره نه وي

لاړه به خطا تیار و کوڅو کي فلسفي نه شي
کله چي ملګري ایمان کلک ورســـــره نه وي

زه به د ساقي پیالي ته هیڅکله نژدې نه شم
ستا د خوږو شوندو جام چي پک ورسره نه وي

پاتې به بېخونده دیاري، منډي رامنډي شي
ستا نه کله کله چي سترګک ورسره نه وي

او ر په ژوندون پوري کېږي چي نه وي آزادي پکي
ورکه شاعري کړه چي مسلک ورسره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګین سحر

د قدرت نه آواز راغی — اوړخ بدل شو د ژوندون
بیا د دهر سرنامه شوه — یو رنګین غوندې مضمون
د فطرت د تندې کړښې — کړې تفسیر دیو جنون
د ګلشن خرام ته شوق کړې — د زړه طفل ته لمسون
دغوټۍ په غوږ کې ووې — بیا نغمې د سبا وون :
ستړګې پرانیزه بهار شو — یو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پېړکې را وړو — ګرد شو نو د ګرد ون
بیا بلبل او ګل پېښې کړې — د لیلی او د مجنون
د شاعر طبعې کړو پورته — سر د فکر له ړنګون
حسن او مینې ته پرې ایښې — ځای د عقل افلاطون

د قدرت کوټو سکوند لی، په مستی، کې طبیعت دی
د جذباتو محشر جوړ دی، د ړنګونو قیامت دی

د ګلشن په زرغونو کې — ګل په لاس پیاله نیولې
د نکهت له میوو ډک — د مستی، په بوی لړلې
وارخطا غوټۍ غوربېږي — لکه خوب کې بو ګنیدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د ښکلو زلفې څښتې — په ګلونو دکې شولې
نرګس تیتې سترګې ناست ؤ — چې بوسې یې ورکولې
داچې پیغلې غوټۍ خاندي — خوشبا دي تبښتولې
د شبنم قطرې نسیم ته — لکه طفل نازولې
د غونچې په ګهواره کې — په نازناز یې زنګولې
د جمال د جوپې شوخو — په احساس لوبې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې — چې تالا و الا کیدلې

د سینې د سینه په غیږ کې، اوږخ بدل کړو ار مانونو
د احساس کشتۍ لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ماشوم خُلمی شو — تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله — ناوې جوړه شوه د نیانه
پیغامونه د ریدې وو — پیالې وغوړې زمانه
بیا د هوش متاع ورکیږي — د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو ګلونو — سجدې غوړي د بورانه
ښاپیرو د حسن جوړ کړه — یو ارم له دې جهانه
د ونو مو د وزې خیږي — د باغونو د فضا نه
غوړې زلفو له ګلونه — مستې پیغلې له باغوانه
د افق نه سحر ووې — مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز پر دوکې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې وو تراو سه — پخلاکیږي ارمانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شبنم په رڼو اوبنکو ··· ګلو مینځل مخونه
راته ښکاري چې سیالي کړي ··· اننګو سره ګلونه
خوشالۍ شوی سره ټولې ··· پېرارې شولو غمونه
بیا سواره کړه مطربانو ··· ګلشنونو کې سازونه
پیغلې پیغلې ګلرخانې ··· ورته اچوي لاسونه
سوز و ساز یې سره ګډ کړو ··· پېسرلي کړي څه کارونه
د ګلشن حرم کې بل دی ··· د سرو ګلو چراغونه
د ګلزار په لوري دروېي ··· ګلالۍ ملالې نجونه
بې منته شو حلموته ··· د پېیمخو د دید سونه

عکس یې اخیستو د ګلو، رنګین شوي مې نظرو
رنګار رنګې رنګینۍ وې، یو عجیب «رنګین سحر» و

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلمو ترانه

لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ
هدف دکار او د خدمت وطن او قام دی زمونږ

مونږه افغان ته یو قوي ملي وحدت جوړوو
د تفرقې د امتیاز په کور قیامت جوړوو
وراني ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف او مساوات روح د نظام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
د جفا غشو له سنګر غوندې تټر ورکوو
وا ړه افغان ته د نهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم د معارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنګ د نوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
د شمن د حق او حریت سر په کفن کې غواړو
خدمت د قام ته چې ولاړ وي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکړو
زړخونه ولږي، بې علمي او خرافات ورکړو

دکار د منځ منځ نه بېځایه سکنات ورکړو
بنا پر حسن اعتماد باندې مرام دی زموږ

لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

ظلم، رشوت، تملق دروغ او خیانت نه منو
غوارو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو

سره همدرد یو بې دردي په رسمیت نه منو
ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زموږ

لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

موږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
موږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو

اباد په صلح و امنیت باندې جهان غواړو
تینګ د سنجش فکر و تدبیر په لاس زمام دی زموږ

لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی موږ ته
حکم د دین - عالم او مشر محترم دی موږ ته

دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی موږ ته
د قوم خادم چې وي هغه ځلمی امام دی زموږ

لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادۍ بخښونکې بر میال اسلامي غورځنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کربنو په پام کې نیولو سره د کردو مجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی - په تېرو د هغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي د هلته د خپراوي چارې ستونزمنې او له مالي ارخه د زیات لګښت غوښتونکې دي.

څرنګه چې زموږ ستر اسلامي غورځنګ له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دریو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نژدې راتلونکې کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د هغوی په خدمت کې دی او بېله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي؛ ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هېڅ لورې مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به دا نه لیکوال یواځې د چاپ لګښت ځینې اداکوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړورو ارځښتناکو آثارو او اسنادو ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسي سره ارخ لګوي او ضرورت یې محسوسېږي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لوبیا خپرېدنګ له پاره د دغه دول ارځښتناکه آثارو په استازۍ سره قدر من هېوادوال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کردو متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لورېینو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او بیا ورتیا لار آواره او د جهادي ادب د بډاینې او ساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت ترسره کاندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د چاپولو تکل کړی؛

۱ـ دخوځښت د مؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي د خپرو شویو مقالو مجموعه وینه په قلم کې ـ د جهاد د لیکوالو او وینا والو تذکره.
۲ـ
۳ـ جهادي فتواګانې
۴ـ اسناد تاریخی افغانستان
۵ـ پیغام ـ د محمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۶ـ مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۷ـ افغان باقی کهسار باقی ـ د جهاد په اړه د پاکستان دارد و ژبو انصارو وینا والو د ـ شعرونو مجموعه
۸ـ د عبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹ـ معرفی جراید و مجلات جهاد افغانستان
۱۰ـ د کهیخ د اسلامي جریدې د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱ـ به یاد سخنور صخر آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲ـ تعصب او د هغه اغیزه
۱۳ـ داستانونه او ولسونه ـ د جهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یاد داشتونه
۱۴ـ مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵ـ منزلونه او منزلونه ـ د اشعارو مجموعه
۱۶ـ د وینو نخښې ـ د جهادی خاطرو مجموعه
۱۷ـ کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه د خپرو شویو کارتونونو البوم
۱۸ـ تاریخچه نهضت اسلامي افغانستان ـ
دو شعر شیدا

داده یو څو درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلې مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

B
1.231
SHA
2721

دژوندون میره او بزده ده ستړي کیږي
ګوټ د شوندو د شربت درسره واخله
دوصال دیوه به مړه وي مونږ به نه یو
دایه یاد د محبت درسره واخله

شفیق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library